

TNS Gallup

**Folkehøringen om
retsforbeholdet:
Deltagernes oplevelse**

**Camilla Kann Fjeldsøe og
Kasper Møller Hansen**

Kunde: Folketingets
EU-oplysning

Forord

Tak til de 364 danskere, som tog imod invitationen til over en weekend i Aarhus, DOKK1 at diskutere retsforbeholdet med hinanden, politikere og forskere med flere. Uden jeres engagement og diskussionslyst var den nationale folkehøring om retsforbeholdet aldrig blevet til noget. Folkehøringen var arrangeret af Folketingets EU-oplysning i samarbejde Danmarks Radio, TNS-Gallup og professor Kasper Møller Hansen.

TNS-Gallup Associate Director Camilla Kann Fjeldsøe og professor Kasper Møller Hansen,

København, den 25. november 2015

Indholdsfortegnelse

.....	0
Forord.....	1
Baggrunden for Folkehøringen om retsforbeholdet.....	3
Rekruttering og deltagernes repræsentativitet.....	3
Programmet for Folkehøringen.....	6
Retsforbeholdet – ja, nej og ved ikke.....	7
Vigtigste spørgsmål ift. retsforbeholdet.....	8
En mere oplyst holdning.....	12
Den demokratiske oplevelse.....	15
Konklusion.....	19
Bilag.....	20

Baggrunden for Folkehøringen om retsforbeholdet

Den nationale Folkehøring om retsforbeholdet blev afholdt den 14.-15. november 2015 og var den tredje nationale Folkehøring i Danmark. Ideen bag en Folkehøring er at samle et repræsentativt udsnit af befolkningen – et Mini-Danmark - og over en weekend lade dem debattere med hinanden og med en gruppe forskere, advokater, organisationsfolk og politikere. Inden Folkehøringen modtog deltagerne oplysningsmateriale om retsforbeholdet. Oplysningsmaterialet havde titlen "Argumenter i debatten". Før, i forbindelse med invitationen til Folkehøringen og efter weekenden blev deltagerne stillet en række holdnings- og faktaspørgsmål om retsforbeholdet, hvilket giver mulighed for at få et sjældent indblik i, hvordan meningsdannelsen foregår i en proces præget af et højt informations- og diskussionsniveau.

Folkehøringen blev arrangeret af Folketingets EU-oplysning i DOKK1 - Aarhus. TNS Gallup stod for rekrutteringen af deltagerne og i samarbejde med professor Kasper Møller Hansen tilrettelagde de spørgeskemaundersøgelserne før og efter Folkehøringen.

Rekruttering og deltagernes repræsentativitet

364 repræsentative danske vælgere deltog i Folkehøringen den 14.-15. november. Deltagerne var sammensat således, at de udgjorde et Mini-Danmark, dvs. at deltagerne afspejlede alle vælgere på bl.a. køn, alder og hvor i landet de bor. Desuden afspejlede deltagerne de politiske holdninger, som er blandt vælgere som for eksempel hvordan de ville stemme til folkeafstemningen om retsforbeholdet.

Ved invitationen til Folkehøringen blev 2.971 personer i perioden fra den 8. oktober til 1. november 2015 interviewet om deres holdninger til retsforbeholdet udover deres socio-demografiske karakteristika. Disse 2.971 vælgere er rekrutteret på samme måde som i TNS-Gallups traditionelle meningsmålinger med en kombination af CATI (telefon) og CAWI (web) interviews. I dette tilfælde er der en stor overvægt af CAWI-interviews. 40% af deltagerne i det oprindelige interview ville gerne høre mere om Folkehøringen, og de blev efterfølgende ringet op for endelig tilmelding og mere information. Det gav i alt 414 deltagere. Frem mod Folkehøringen kom yderligere enkelte afbud og ved Folkehøringens start var der 364 deltagere. På Folkehøringens sidste dag skulle disse besvare endnu en undersøgelse og der har vi opnået svar fra 338 deltagere, idet enkelte af deltagerne af personlige årsager måtte gå tidligt. Tabel 1 viser processen frem mod de 364 deltagere og 338 deltagere som afslutningsvis besvarede hele

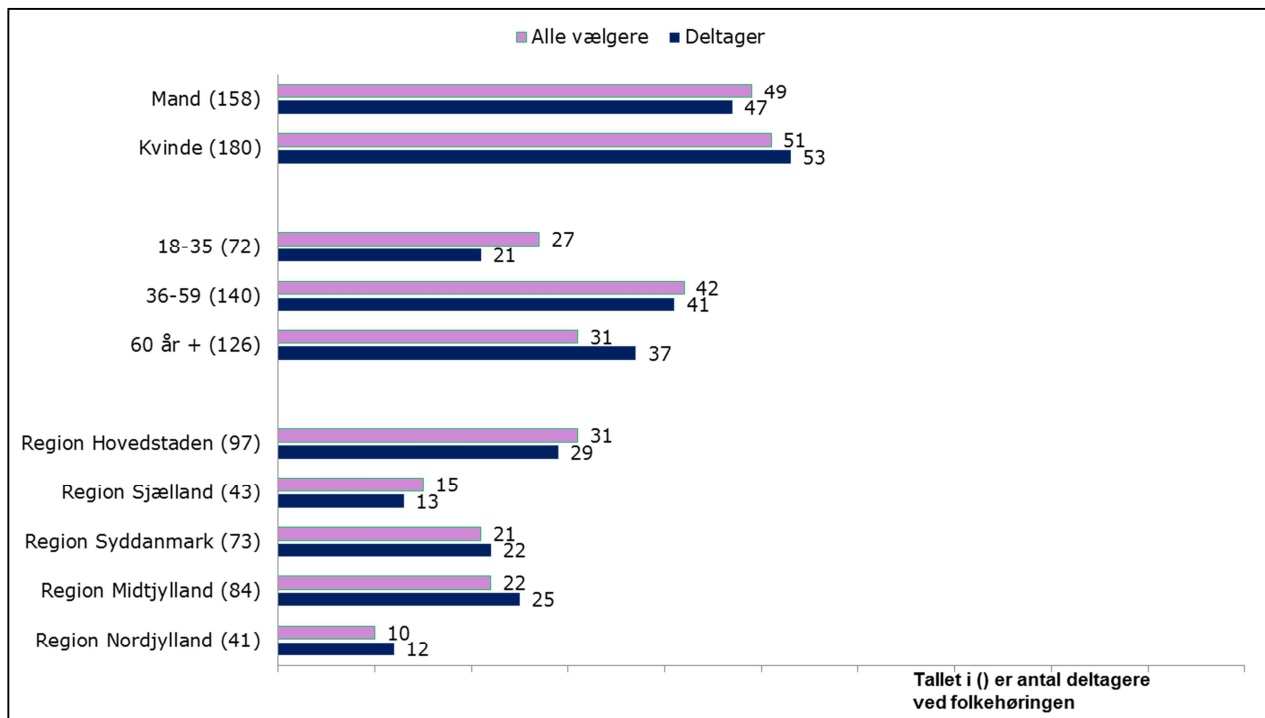
spørgeskemaet. Det er disse 338 deltagere som sammenlignes demografisk med alle danske vælgere i figur 1, 2 og tabel 2.

Tabel 1: Rekrutteringen af deltagerne

	Dato	Antal vælgere	Pct.
Antal der er kontaktet med henblik på rekruttering	8/10-1/11	2.971	100
-Har straks afvist at deltage		1.769	60
-Har accepteret at høre mere		1.202	40
Er blevet ringet op med henblik på rekruttering	26/10-4/11		
- Nej – vil ikke deltage		788	27
- Ja – vil gerne deltage		414	14
Informationsmateriale er tilsendt	2/11-10/11		
Togbilletter mv. tilsendt	6/11-11/11		
Har meldt afbud inden for 5 dage før Folkehøringen	11-13/11	50	2
Deltagere i Folkehøringen	14-15/11	364	12
- Har ikke besvaret afslutningsskema		26	1
Har besvaret afslutningsskema	15/11	338	11

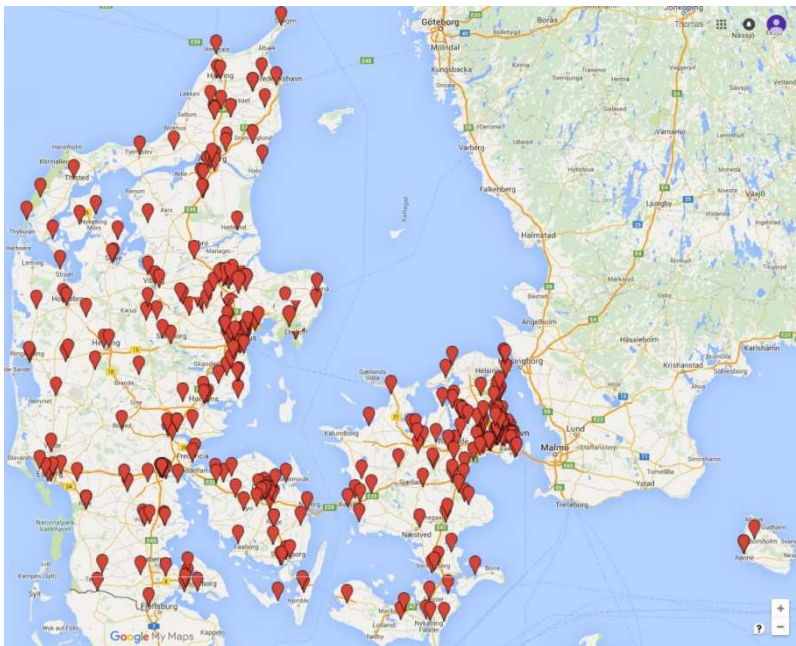
Som det fremgår af Figur 1 er deltagerne næsten perfekt fordelt over køn, alder og geografi ift. den samlede vælgerbeholdning.

Figur 1: Deltagernes demografiske profil (pct.)

Nedenfor ses deltageres fordeling på deres bopæl i Danmark (postnummer). Igen fremstår deltagerne som en flot geografisk Mini-Danmark.

Figur 2: Deltageres bopæl

Deltagerne er også repræsentativt udvalgt ud fra, hvad de ville stemme til folkeafstemningen om retsforbeholdet (tabel 2). Det betyder også at de vælgere, som løbende takkede nej til deltagelse i Folkehøringen (jf. tabel 1) er fordelt ligeligt mellem Ja, Nej og Ved ikke i forhold til deres stemmeintention. Repræsentativitet til stemmeintentionen til retsforbeholdet blev blandt andet sikret ved, at det oprindelige indledende rekrutteringsinterview indeholdt 2.971 repræsentative interviews. Tabel 2 sammenligner alle vælgernes stemmeintention i rekrutteringsinterviewet med deltageres. Her fremgår det, at deltagerne er repræsentative i forhold til vælgere generelt på stemmeintention i forhold til retsforbeholdet.

Tabel 2: Hvad vil man stemme ved folkeafstemningen (pct.)

	Alle vælgere	Deltagerne	Antal deltagere
Ja	33	35	119
Nej	32	32	107
Ved ikke (inkl. få blanke og vil ikke stemme)	36	33	111

Endvidere er der sikret en repræsentativitet ikke bare på ovenstående parametre, men også på uddannelse og hvad de stemte ved FV15.

Programmet for Folkehøringen

Ideen med en Folkehøring er at deltagerne på baggrund af gruppediskussioner med hinanden formulerer spørgsmål til forskellige paneler bestående af forskere, interesseorganisationer og politikere. På den måde var det deltagerne, som satte dagsordenen for paneldebatterne. Det var ikke meningen, at deltagerne skulle blive holdningsmæssige enige, men blot blive enige om de spørgsmål, de ville stille til panelerne.

Grupperne var sammensat tilfældigt så fordelingen af Ja, Nej og Ved ikke mv. afspejler den generelle beholdning. Der var i alt 20 grupper med mellem 15 og 21 deltagere i hver.

Over weekenden var der en vekselvirkning mellem gruppediskussioner og paneldebat. Programmet fremgår nedenfor.

Programoversigt for den nationale Folkehøringen om retsforbeholdet
Lørdag den 14. november

Kl. 11.00	Indskrivning af deltagere
Kl. 12.00	Velkomst ved bl.a. Folketingets formand, Pia Kjærsgaard, der åbnede folkehøringen <i>med 1 minuts stilhed til minde om ofrene for terrorangrebet i Paris.</i>
Kl. 12.20	Indledning - retspolitiske problemstillinger i EU Deltagerne præsenteres for korte beretninger om grænseoverskridende retspolitiske problemstillinger.
Kl. 13.10	Første runde - EU's retspolitik Gruppediskussionerne: Deltagerne formulerer spørgsmål til panelet
Kl. 14.30	Fællessalen: Deltagerne stiller spørgsmål til panelet
Kl. 15.35	Anden runde - EU's retspolitik Gruppediskussionerne: Deltagerne formulerer spørgsmål til panelet
Kl. 16.45	Fællessalen: Deltagerne stiller spørgsmål til politikere
Kl. 17.50	Afgang til hotel
Kl. 19:00	Middag for deltagere, underholdning og landskamp

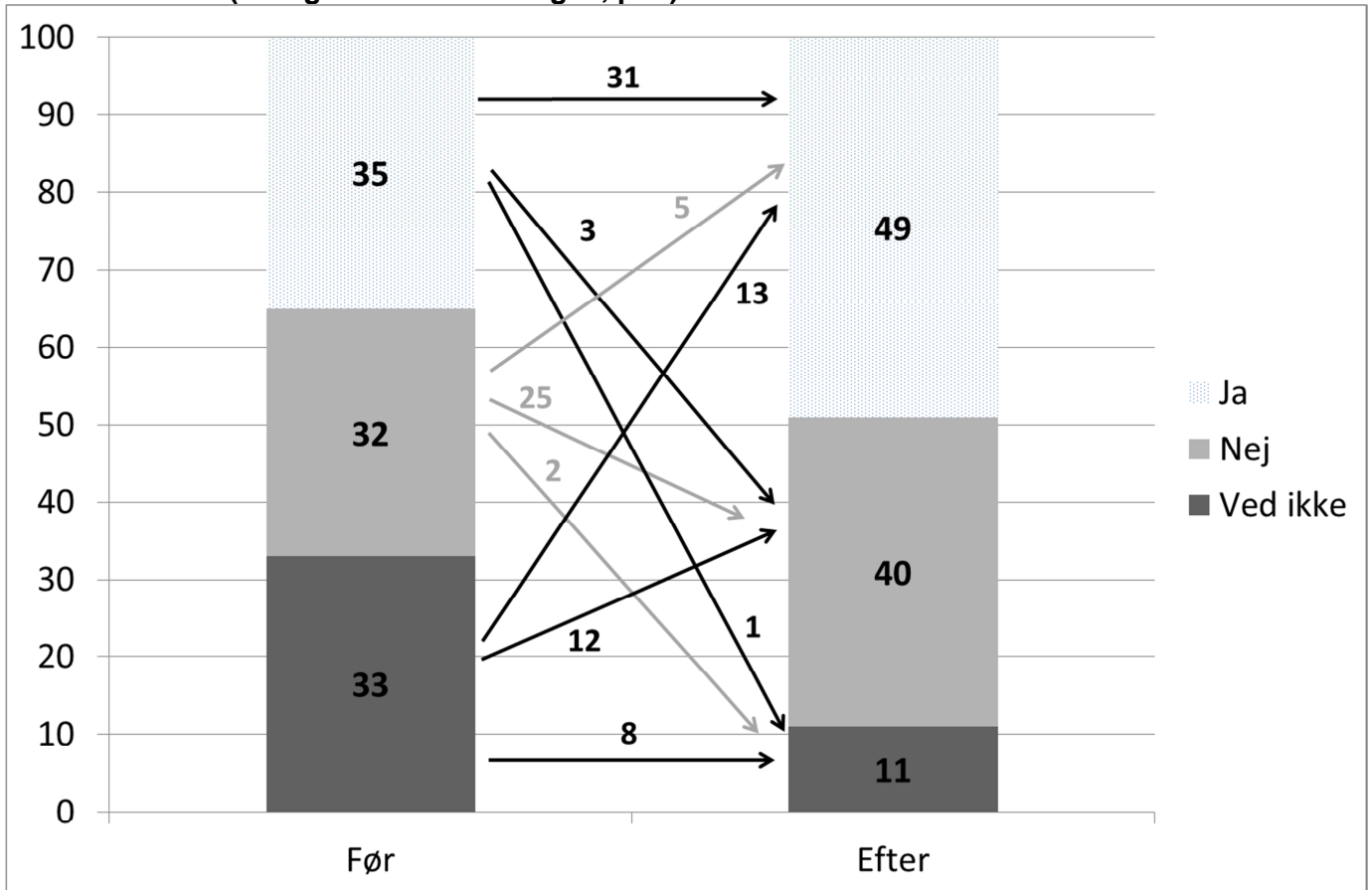
Søndag den 15. november

Kl. 9.00	Tredje runde - Hvordan skal Danmark indgå i EU-samarbejdet? Om suverænitæt, tilvalgsordning, parallelaftaler og de politiske aftaler Gruppediskussionerne: Grupperne formulerer spørgsmål til panelet.
Kl. 10:20	Fællessalen: Deltagerne stiller spørgsmål til panelet
Kl. 11:25	4. runde – Folkeafstemningen – politisk debat Gruppediskussionerne. Grupperne finder de bedste argumenter for og imod.
Kl. 12:45	Fællessalen: Deltagerne fremfører de bedste argumenter til politikere
Kl. 14:45	Deltagerne udfylder spørgeskemaerne i grupperne

Retsforbeholdet – ja, nej og ved ikke

Vælgernes holdninger til retsforbeholdet var op til Folkehøringen, stor set fordelt i tre lige store grupper, hvor 1/3 ville stemme ja, en 1/3 ville stemme nej og en lige så stor andel viste ikke, hvad de ville stemme. Figur 2 viser deltagernes fordeling på spørgsmålet om, hvad de ville stemme før og efter Folkehøringen. Som i resten af befolkningen var fordelingen på Ja, Nej og Ved ikke stort set fordelt ligeligt inden Folkehøringen. Efter Folkehøringen er andelen af ved ikke-svar faldet fra 33% til 11%, mens både ja- og nej-siden er gået frem. Ja-siden er gået frem med 14 procentpoint, mens nej-siden er gået frem med 8 procentpoint. Folkehøringen har med andre ord fået rigtig mange til at beslutte sig. Samlet set har hele 36% af deltagerne flyttet sig mellem de tre svarkategorier fra før Folkehøringen til efter Folkehøringen. Vandringerne vidner om, at det ikke kun har været ved-ikke gruppen, som ikke har haft rodfæstede holdninger til retsforbeholdet, men at usikkerheden, information og diskussion også har flyttet på såvel ja- som nej-sigerne.

Figur 3: Deltagerne på Folkehøringens stemmeintention til folkeafstemningen om retsforbeholdet (før og efter Folkehøringen, pct.)

N=337, en enkelt deltagers svar ved afslutningen på Folkehøringen var ikke muligt at koble til holdningsspørgsmålene fra rekrutteringsinterviewet. Derfor er N=337 og ikke 338. Pilene viser, hvordan deltagerne har bevæget sig mellem de tre kategorier fra før til efter Folkehøringen.

Vigtigste spørgsmål ift. retsforbeholdet

Deltagerne blev ved invitationen til Folkehøringen bedt om i et åbent spørgsmål at angive de vigtigste og næstvigtigste bevæggrunde for deres holdning til retsforbeholdet. Som det fremgår af tabel 4 kunne knapt 2/3 af deltagerne give mindst én begrundelse for deres holdning inden, mens 88 % kunne give en begrundelse efter Folkehøringen. Såvel Ja-, Nej- som Ved ikke-deltagere er blevet bedre til at give begrundelser for deres holdninger efter Folkehøringen sammenlignet med før Folkehøringen.

Tabel 3: Deltagerne kan begrunde deres holdning til retsforbeholdet (pct.)

	Ja	Nej	Ved ikke	I alt
Kan ved invitationen til Folkehøringen begrunde	62	66	47	62
Kan ved afslutningen på Folkehøringen begrunde	87	91	82	88
Antal svar	165	134	38	337

Stemmeintention efter Folkehøringen

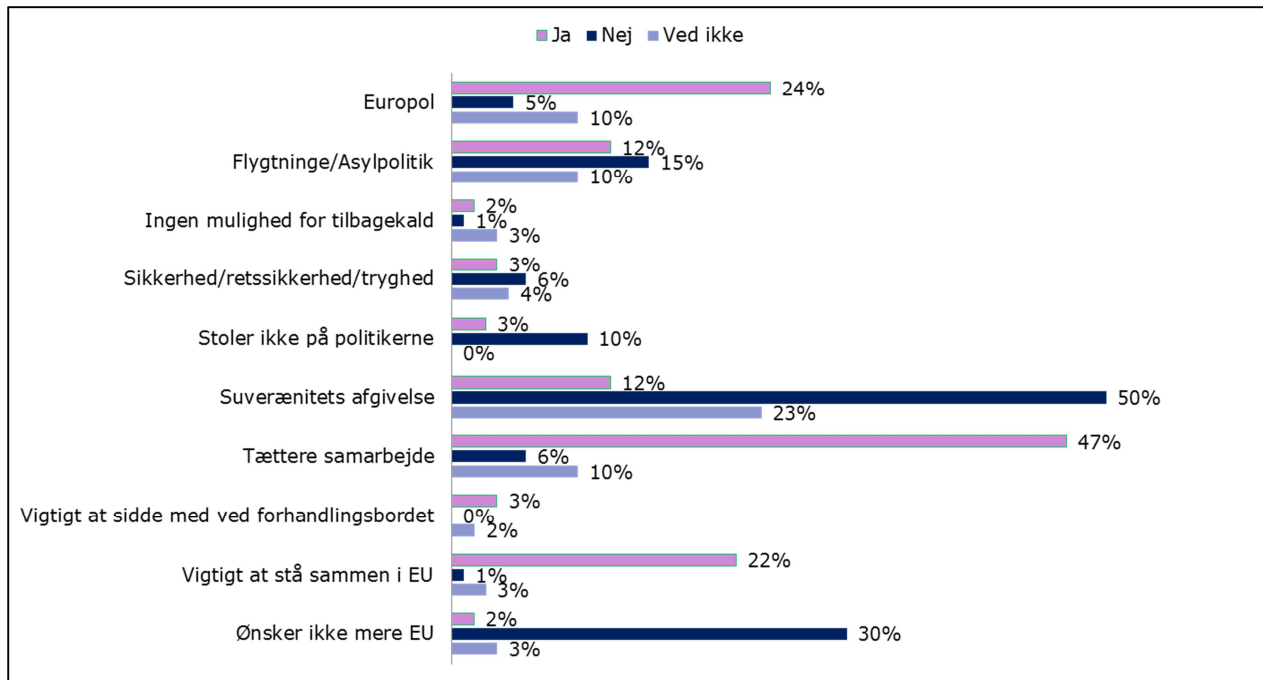
Når vi ser nærmere på deltagerne begrundelser for, hvorfor de tilhører Ja-, Nej- eller Ved ikke-gruppen kan man se, at der er rigtig mange forskellige begrundelser i spil og mange nuancer. Se figur 4 (før Folkehøringen) og figur 5 (efter Folkehøringen), hvor deltagerne begrundelser for, hvad der var vigtigst og næstvigtigst i forhold til folkeafstemningen er gengivet.

For Ja-siden var det især det generelle spørgsmål om tættere europæiske samarbejde, som var centralt inden Folkehøringen, betydningen af Europol og den generelle opfattelse af, at landene har behov for at stå sammen i EU. Ja-siden var altså inden Folkehøringen langt hen af vejen styret af generelle overvejelser og holdninger til EU.

Nej-siden var inden Folkehøringen styret af suverænitetssafgivelse og dernæst en generel skepsis over for et tættere samarbejde i EU.

Ved ikke-gruppen var meget fragmenteret ud over de mange begrundelser.

Figur 4: Deltagernes begrundelser for deres stemmeintention før Folkehøringen (mulighed for op til to begrundelser, pct. Inden for henholdsvis ja, nej og ved ikke-gruppen).

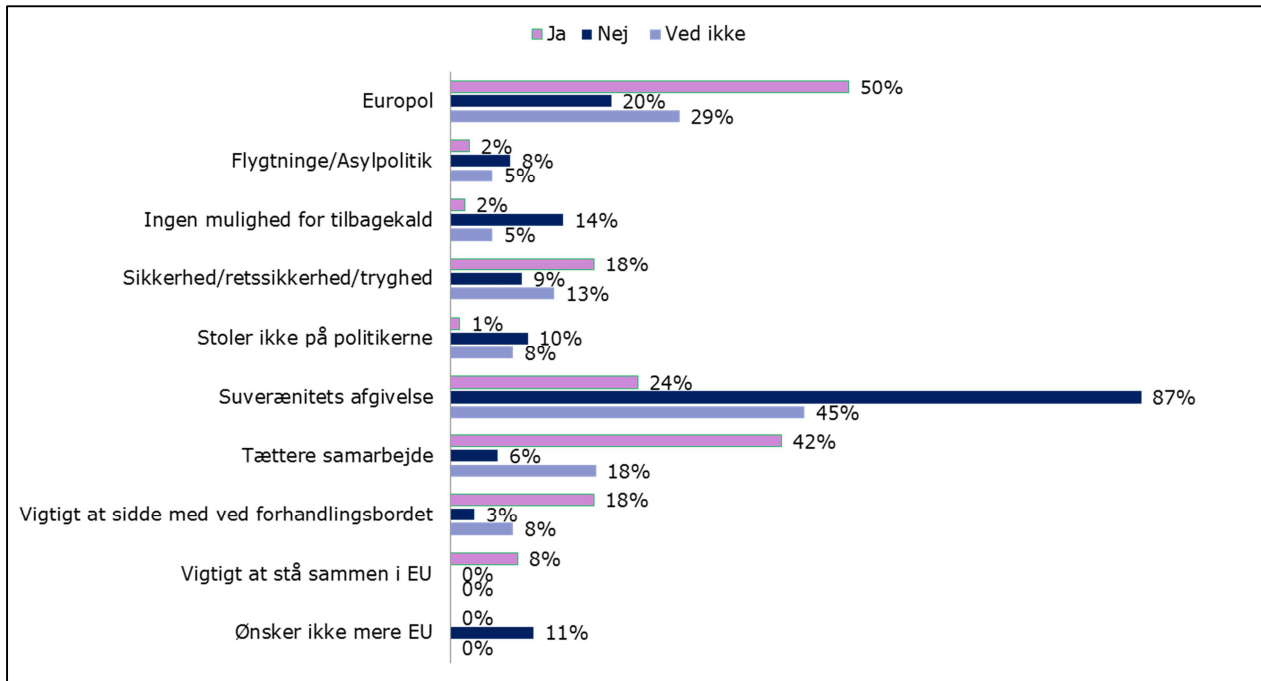

Efter Folkehøringen var ja-sidens begrundelser fortsat fokuseret på Europol og det generelle argument om tættere samarbejde i EU, mens begrundelser relateret til retssikkerhed og det ”at komme tættere på beslutningerne i EU” nu kommer ind på en delt tredjeplads blandt ja-sidens vigtige begrundelser.

Nej-siden har samlet sig om begrundelsen om suverænitetsafgivelse mens den generelle EU-skepsis er skubbet i baggrunden.

Ved ikke-gruppen står hovedsageligt i afvejningen mellem Europol og suverænitetsafgivelse, hvilket også er henholdsvis ja og nej-sidens vigtigste begrundelser.

Figur 5: Deltagernes begrundelser for deres stemmeintention efter Folkehøringen (mulighed for op til to begrundelser).

Deltagerne blev også spurgt om en række konkrete holdninger til det europæiske samarbejde og retsforbeholdet. Tabel 4 viser graden af enighed til de forskellige udsagn fordelt på før og efter Folkehøringen på Ja-, Nej- og Ved ikke-grupperne. Såvel ja-sigere, som nej-sigere er blevet mere entydige i deres ja- eller nej-stemme på den måde, at de underliggende holdningsspørgsmål udtrykker en klarere holdningsprofil efter Folkehøringen end før. Man kan sige, at ja-sigere og nej-sigere er blevet klarere i deres holdninger fra før til efter Folkehøringen. Det er også værd at bemærke, at næsten alle er for en fortsat dansk deltagelse i Europol. Denne enighed er endnu mere markant efter Folkehøringen blandt såvel Ja-, Nej- som Ved ikke-gruppen til trods for, at de har tænkt sig at stemme forskelligt.

Tabel 4: Deltagernes holdning på en række centrale holdningsspørgsmål (pct. enige)

	Ja		Nej		Ved ikke		I alt	
	Før	Efter	Før	Efter	Før	Efter	Før	Efter
Jeg har samme tillid til retssystemer i andre EU-lande som i Danmark	33	37	7	4	11	13	20	21
Den politiske aftale om brug af tilvalgsordningen på retsområdet er en "glidebane", hvor Danmark ender med at være en del af en fælles europæisk flygtningepolitik	22	20	53	65*	34	29	36	39
Danmark har gode muligheder for at få en parallelaftale med EU i forhold til EU's politisamarbejde, Europol	38	30	49	79**	39	53	43	52
Jeg ønsker at Danmark afgiver yderligere suverænitæt til EU	27	45**	1	3	5	13	15	25
Danmark bør fortsat deltage i EU's politisamarbejde, Europol	96	99	79	95**	82	97*	87	97
Jeg ønsker et endnu tættere europæisk samarbejde end det vi kender i dag	50	70**	10	10	21	32	31	42
Danmark bør stå uden for fælles EU-regler om fordeling, modtagelse og behandling af asylansøgere	24	31	55	51	26	46	26	40**
Antal svar	165		134		38		337	

Enig og delvis enig slået sammen til enig ift. andre svar delt på stemmeintention efter Folkehøringen. *p<0,05;**p<0,01 henviser til, at forskellen før og efter er statistisk signifikant ved en paired sample t-test (to-siddet).

En mere oplyst holdning

Der kan være mange måder at undersøge om deltagernes holdningsdannelse er mere oplyst efter Folkehøringen. Vi har allerede vist, at deltagerne er mere villige til at begrunde deres kryds til retsforbeholdet efter Folkehøringen sammenlignet med før Folkehøringen.

En anden måde er at undersøge om deltagerne er blevet mere oplyst målt ved de faktuelle spørgsmål, som blev stillet i spørgeskemaet før og efter Folkehøringen. I tabel 5 er deltageres korrekte svar opgjort. Samlet set er deltageres viden blevet væsentligt forøget, hvilket vidner om, at de vitterligt har suget viden til sig under forløbet. Men man kan også se, at det faktuelle vidensniveau og læringen delvis er bundet op på deltageres holdning til retsforbeholdet. Således svarer flere ja-sigere korrekt på spørgsmålet om at Europols register benyttes dagligt af dansk politik, mens flest nej-sigere svarer korrekt på at Danmark i dag har parallelaftaler med EU og at EU-domstolene kan ændre fortolkningen af danske tilvalgsregler. Så selvom deltagerne er blevet mere oplyste om emnet, er den menneskelige natur mod selektiv perception og læring med udgangspunkt i deres holdninger stadig synligt i spil blandt deltagerne. Det vil sige, at deltagerne særligt har samlet oplysninger, som understøtter deres politiske holdninger. Når det er sagt er det overordnede billede stadig, at deltagerne er langt mere oplyste efter Folkehøringen end før.

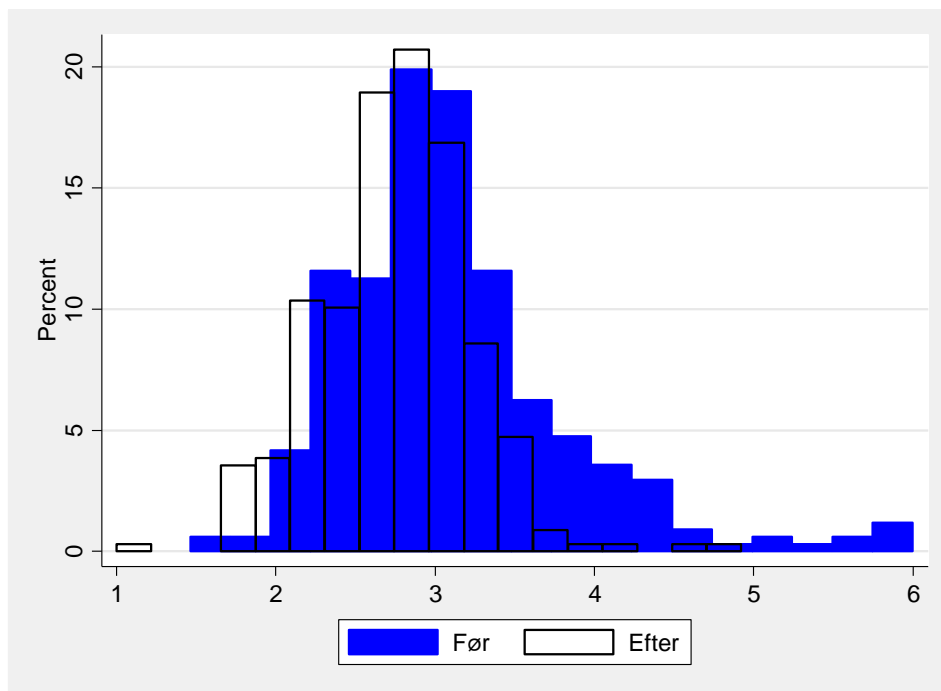
Tabel 5: Deltageres korrekte svar på en række faktuelle spørgsmål om retsforbeholdet (pct.)

	Ja		Nej		Ved ikke		I alt	
	Før	Efter	Før	Efter	Før	Efter	Før	Efter
Hvor mange lande er i dag medlem af i EU? (korrekt, 28)	37	64	31	71	26	61	34	66
Hvor hyppigt benytter dansk politi registeret hos EU's politienhed, Europol? (korrekt, dagligt)	35	91	24	78	24	69	29	83
Kan EU-Domstolen ændre fortolkningen af regler, som Danmark har tilvalgt? (korrekt, ja)	52	32	58	61	32	47	52	45
Har Danmark allerede parallelaftaler med EU? (korrekt, ja)	72	88	69	92	53	89	69	89
Har Danmark tidligere fået nej af EU til parallelaftaler? (korrekt, ja)	21	84	17	85	16	76	19	84
Antal svar	165		134		38		337	

Stemmeintention efter Folkehøringen.

Et andet håb med Folkehøringen var at debatten, diskussionerne og den øgede faktuelle viden blandt deltagerne gjorde dem bedre i stand til at tage stilling til de forskellige politiske spørgsmål. En måde at undersøge det er ved at se på, hvor ofte Ved ikke kategorien blev anvendt af deltagerne før og efter Folkehøringen. På de 13 centrale holdningsspørgsmål svarede deltagerne i gennemsnit Ved ikke på 3,01 spørgsmål ud af 13 før Folkehøringen, mens deltagerne svarede Ved ikke på 2,75 spørgsmål efter Folkehøringen. Altså et lille fald i brugen af Ved ikke. Det fremgår også af figur 6, som viser fordelingen i procent af brugen af Ved ikke før og efter Folkehøringen. Som det kan ses, er fordelingen flyttet til venstre, fordi færre anvender ved ikke-kategorierne efter Folkehøringen end før.

Figur 6: Brugen af Ved ikke-svar før og efter på 13 centrale holdningsspørgsmål (pct.)

Den demokratiske oplevelse

Ved afslutningen på Folkehøringen blev deltagerne bedt om at svare på, hvorfor de havde valgt at deltage og hvordan arrangementet havde været at deltage i.

Det var interessen og muligheden for at lære om retsforbeholdet, der var vigtigst for deltagelsens motivation for at deltage (tabel 7).

Tabel 6: Deltagernes motivation for at deltage

	Hvad var vigtigst for deltagelsen (pct.)
Emnet interesserer mig	39
Muligheden for at lære noget om Retsforbeholdet	38
Det er min pligt som borger at deltage i sådanne arrangementer	9
At få lejlighed til at diskutere med almindelige mennesker som mig selv	5
Muligheden for at opleve arrangementet på nærmeste hold	4
Intervieweren overbeviste mig	2
Muligheden for at møde en række danske politikere	1
Jeg havde ikke vigtigere ting at tage mig til	1
Muligheden for at komme ud og møde nye mennesker	1
Muligheden for at komme i fjernsynet	0
I alt	100

N=338

Deltagerne vurderede også Folkehøringen ud fra nogle forskellige udsagn, som de skulle erklære sig enige eller uenige i. 93% af deltagerne fandt informationsniveauet højt, 96% syntes at Folkehøringen har øget deres forståelse for retsforbeholdet og 91% var enige i at Folkehøringen har styrket deres forståelse for forskellige holdninger til retsforbeholdet (tabel 7).

Tabel 7: Deltagernes oplevelse (pct. enige)

Der var et højt informationsniveau på Folkehøringen	93
At være med til denne Folkehøring har øget min forståelse for Retsforbeholdet	96
Folkehøringen tilføjede ikke ret meget til min viden om Retsforbeholdet	10
Deltagelsen i Folkehøringen har styrket min forståelse for forskellige holdninger til Retsforbeholdet	91
Der var et pres for, at deltagerne skulle ændre holdning i én bestemt retning	16
Deltagelsen i Folkehøringen har medført, at min holdning til Retsforbeholdet er blevet mere nuanceret	73

Helt enig og delvis enig slået sammen, N=338.

Langt hovedparten af deltagerne (84%) følte ikke, at der var et pres for at de skulle ændre holdning i en bestemt retning, men der var 16% af deltagerne, som var delvis eller helt enige i, at der var et pres for, at deltagerne skulle ændre holdning i en bestemt retning. Hvis vi ser på de 53 deltagere, der har haft den oplevelse har 15 deltagere endt med stemme ja, mens 33 deltagere har endt med at stemme nej ved afslutningen af Folkehøringen. Derudover var der 5 deltagere blandt de 53, som ikke viste, hvad de ville stemme. Hvis vi ser på disse 53 deltagere før Folkehøringen var fordelingen, at 10 deltagere ville stemme ja, 25 nej og 18 viste ikke, hvad de ville stemme. Det oplevede pres i denne lille gruppe har med andre ord ikke forårsaget et skub i en bestemt retning.

I tabel 8 har deltagerne vurderet argumentationen i deres gruppe. Deltagerne lægger vægt på, at argumentationen var præget af, hvad der var bedst for Danmark og bedst for alle, snarere end bedst for den enkelte deltager selv. Desuden var diskussionerne præget af lydhørhed. Disse svar viser, at det er lykkedes at skabe nogle gode rammer for ligeværdig argumentationsudveksling under Folkehøringen.

Tabel 8: Deltagernes argumentation (pct. enige)

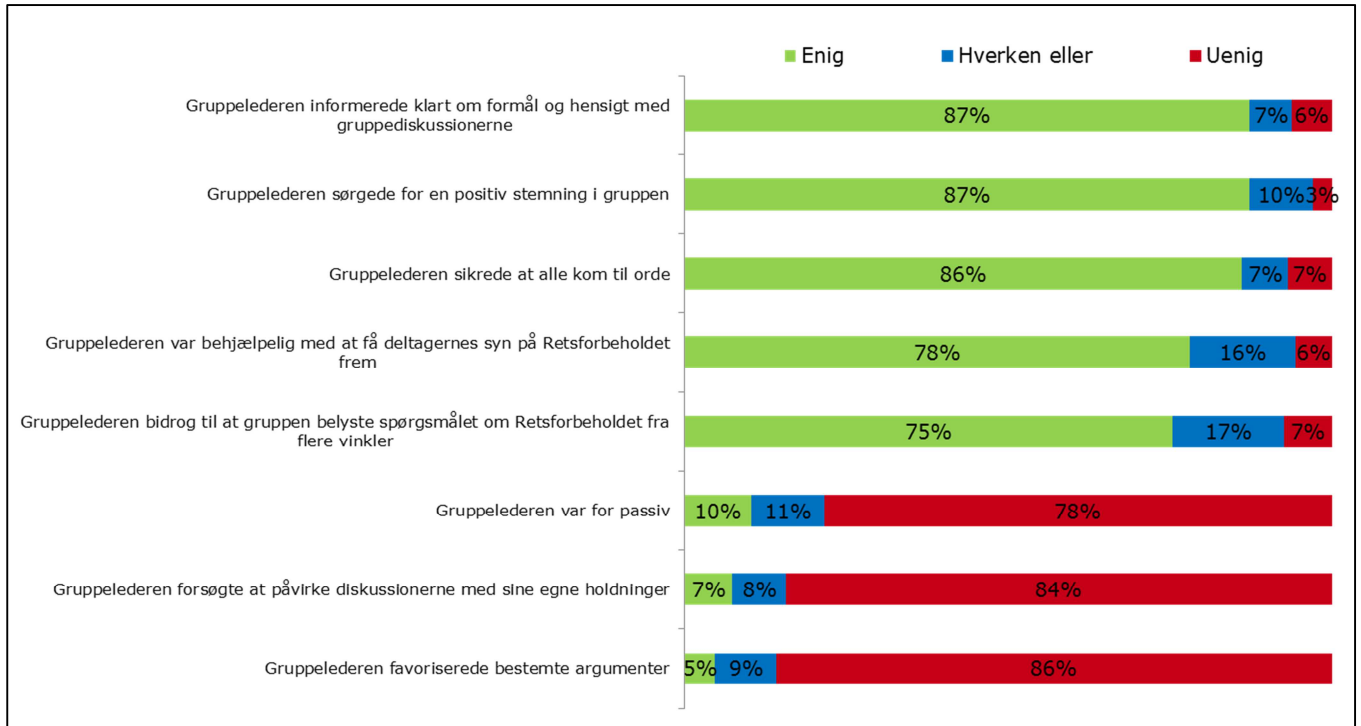
Deltagerne i gruppen argumenterede ved at henvise til, hvad der var bedst for deltagerne selv	28
Deltagerne i gruppen argumenterede for, hvad der var bedst og mest retfærdigt for alle borgere	63
Deltagerne i gruppen argumenterede for, hvad der var bedst ved at henvise hvad der var bedst for Danmark	70
Deltagerne i gruppen argumenterede for, hvad der var bedst ved at henvise hvad der var bedst for Europa	26
Mange af de andre gruppedeltageres argumenter var brugbare for min egen stillingtagen	61
Diskussionerne var præget af lydhørhed over for andres argumenter	79

Helt enig og delvis enig slået sammen, N=338.

Gruppelederne var for en stor del skole- og gymnasielærere fra Århusområdet rekrutteret af TNS-Gallup. Desuden var der et par stykker fra Folketingets EU-oplysning og en enkelt fra TNS-Gallup. Alle havde undervisningserfaring og blev grundigt introduceret i deres rolle inden Folkehøringens start.

Deltagerne var meget tilfredse med gruppelederne. Figur 7 viser fordelingen af deltageres spørgsmål angående de 20 gruppeledere.

Figur 7: Deltagernes oplevelse af gruppelederne (pct.)

Helt enig og delvis enig og helt uenig og delvis uenig slået sammen, N=338.

Det var udbredt enighed om at gruppelederne informerede klart om gruppens formål, sikrede at alle kom til orde og sørgede for en positiv stemning i grupperne. 93% af deltagerne var ikke enige i, at gruppelederen forsøgte at påvirke med egne holdninger, mens et lille mindretal på 25 deltagere, 7 procent af deltagerne, var helt enige eller delvis enige i, at gruppelederen forsøgte at påvirke diskussionerne med sine egne holdninger. Disse 25 personer er spredt ud over næsten alle grupper, hvor ofte blot en enkelt eller to ud af 20 deltagere i en gruppe syntes at havde været ude for det. Det er altså langt fra det generelle billede af gruppelederne - tværtimod.

Endeligt blev deltagerne bedt om svare på, om de ville deltage i fremtidige Folkehøringer (tabel 9). Alle deltagere vil "gerne" eller "måske gerne" deltage i en fremtidig Folkehøring, kun én deltager ønsker ikke at deltage (hvilket er afrundet til 0% i tabel 9). Alle deltagere vil "anbefale" eller "måske anbefale" deres omgangskreds i at deltage i andre Folkehøringer. Det vidner om stor generel tilfredshed fra deltagerens side med arrangementet.

Tabel 9: Fremtidige Folkehøringer

Kunne du tænke dig at deltage i Folkehøringer i fremtiden, måske om andre emner?	
Ja	92
Måske	7
Nej	0
Ved ikke	1
Vil du anbefale din omgangskreds at deltage i Folkehøringer i fremtiden, måske om andre emner?	
Ja	91
Måske	8
Nej	0
Ved ikke	1

N=338

I det afsluttende åbne spørgsmål roser deltagerne arrangementet meget og ikke mindst værten Clement Kjersgaard. Der bliver dog også påpeget, at logistikken for eksempel transport til og fra hotellerne og middagen kunne havde været bedre, der manglede ryglæn på plenumstolene, der savnedes en mere "voksen" frokost (ikke burger, som skulle spises med fingene), mange savnede flere pauser, især før middagen, og der blev savnet mere praktisk information undervejs og flere påpegede det negative i det meget travlt pakkede program.

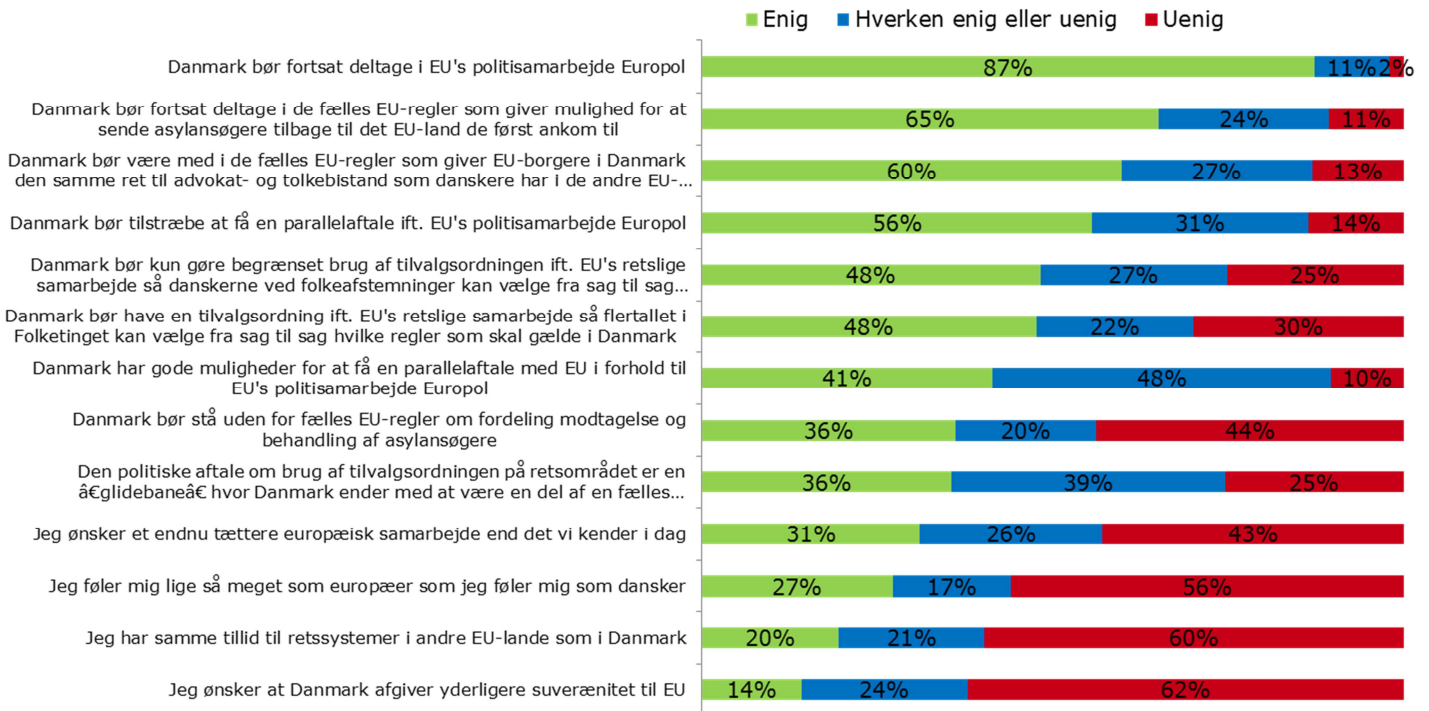
Konklusion

Folkehøringen lykkedes med at samle et Mini-Danmark, hvor deltagerne over weekenden debatterede med hinanden og med forskere, interesseorganisationer og politikere. Deltagerne havde en meget god demokratisk oplevelse, hvor argumenterne blev opfattet som ligeværdige og med gensidig respekt. Deltagernes viden og forståelse for retsforbeholdet steg markant fra før Folkehøringen til efter Folkehøringen. Holdningsmæssigt blev Ved ikke-gruppen i forhold til retsforbeholdet væsentligt mindre og de underliggende holdninger var mere klart bundet sammen med deltagerens stemmeintention til retsforbeholdet efter Folkehøringen sammenlignet med før Folkehøringen.

Deltagerne udtrykker generelt stor tilfredshed med arrangementet og vil gerne deltage i fremtidige Folkehøringer.

Bilag

Deltagerens svar på 13 centrale holdningsspørgsmål (pct. før Folkehøringen)

Deltagerens svar på 13 centrale holdningsspørgsmål (pct. efter Folkehøringen)

